

Mpox- Te whanake i tō aroā

Kia haumaru, kia tautoko tētahi i tētahi kia ora ai tō whānau.

Ko te Mpox (monkeypox) tētahi mate urutā, ka tuku i te nuinga o te wā mā te piri tata, mā te onioni rānei. Heoi, kāore e pērā rawa te mauhoro, ka mutu, he iti tonu te tūraru o te hōrapa whānui.

Ka pāngia te mpox e te katoa. I tēnei wā, kei te pāngia e te nuinga o te hunga he tini, he ingoamuna rānei ō rātou hoa onioni, ina koa, ko ngā tane ka moe tane me ō rātou hoa onioni.

Ko ngā tohu noa o te mpox ko te harehare ko ētahi atu whakarerekētanga rānei o te kiri pēnei i ngā āhiwahiwa- ngā punga, ngā pupuhi rānei, ka huri hei mariao, hei hoipū, hei mamae rānei. Ko ētahi tāngata ka pāngia anō hoki e te rewharehwa, te kirikā, te repe uruumu, te ngau rānei o ngā uaua.

He kore utu te uiuinga me te whakamātau mō te mpox ki ngā taipakeke katoa kua pāngia e ngā tohu o te mpox, kua tutuki rānei i a rātou ngā paearu whakamātau, kua pātaihia rāneitia kia whakamātauria mō te mpox.

Kia haumaru kia mataara – ngā tohu me ngā tohumate

Kia mataara ki ngā tohu me ngā tohumate o te mpox (monkeypox). Ko te nuinga o ngā tāngata ka tupu haere tētahi harehare, ka rerekē haere rānei te kiri ki te wāhi pokenga pēnei i ngā āhiwahiwa- ngā punga, ngā pupuhi rānei, ka huri hei mariao, hei hoipū, hei mamae rānei.

Ko ētahi atu tohu noa ko ngā tohu rewharewha pēnei i te kirikā, i te hūwiniwini, i te repe uruumu, i te ngau tae rā anō ki te ngenge.

Ko te harehare e hāngai ana ki te mpox ka whānau i haere pea, ka pupuru rānei. Ko ngā āhiwahiwa i te nuinga o te wā ka huri hei hakihaki, nā wai ka kirinuku, ka maroke, ka taka atu. Ka whakatau ai ngā tohumate mpox ia rātou anō i roto i te rua ki te whā wiki.

Mēnā he tohumate ū, noho ki te kāinga, ka mutu, whakapā atu ki tō tari hauora moepuku, ki tō kaiwhakarato hauora ā-rohe, waea rānei ki te Healthline mā te 0800 611 116 – he kaiwhakamāori reo e wātea ana.

Kia tōmua ko tō oranga – āraihiā te hōrapa o te mpox.

Karohia ake te noho pā tata, te onioni kiri ki te kiri ki tētahi kei a ia te mpox (monkeypox) kei a ia rānei ngā tohumate pērā i ngā kiri harehare, ngā āhiwahiwa, ngā hakihaki rānei, ka mutu, ngā wai o te tinana o tētahi kei a ia te mpox, ā, karohia ake te pā ā-tinana ki ngā kākahu, ki ngā hīti, ki ngā tāora rānei o te tangata kei a ia te mpox.

Whakamātauria mēnā kei te ora koe, kia kore hoki ō tohumate mpox i mua tō whakapā atu, tō onioni kiri ki te kiri rānei ki ētahi atu. Whakawhitī i ngā taipitopito whakapā ki ngā tāngata kua pāngia, kua onionitia rānei e koe, nā, ki te tupu haere ngā tohumate mpox ki tētahi o kōutou mā koutou anō koutou e whakamōhio.

Ngā urupounamu e kaha pātaihia ana

Ko wai kei te kaha tūraru kia pāngia e te mpox huaketo?

Ahakoa ka taea e wai rānei te mbox te pā, i tēnei wā kei te kaha pā te hōrapa ā-ao ki ngā tane ka moe tane me ū rātou hoa onioni. E hāngai ana pea tēnei ki ngā tāngata katoa ahakoa te ira, te tuakiri onioni rānei.

He mōrearea rānei te mpox?

Kāore te mpox i te mōrearea ā-whānui nei.

Ka nui kē atu i te kotahi te pānga o ngā tāngata e te mpox?

Ka kore pea.

Ka hia te roa o te noho tukumate a tētahi?

2-4 wiki. Ko ngā tāngata kei a rātou te mpox ka noho tukumate mai i te tīmatanga o te āhiwahiwa tuatahi (ngā punga, ngā pupuhi ka huri hei mariao, ngā hoipū me ngā mamae) tae rā anō ki te wā kua mahu katoa ngā āhiwahiwa kiri.

Mēnā ka tōrunga koe mō te mpox, ka noho muna rānei ū taipitopito matawhaiora, ū paronga rānei kua tuhura?

Āē, he tūmataiti te hauora mpox. He mate mārakerake te kite te mpox, ka mutu, me whakamōhio pea tō tohunga oranga i ō ngā pānga tata.

Kei te mpox te āheinga ki te whakararu i te whāngote?

Menā koe ka pāngia e te mpox, ka mutu, e whāngote ana, e taunaki ana kia whakarērea ngā rawa katoa mō te waiū ū me te whakamutu i te whāngote kia ora rawa rānō koe.

Mēnā he whakapānga whare, he pānga tata rānei tētahi tamaiti ki te mpoxo, ka taea rānei rātou te haere ki te kura, ki te kōhanga, ki te whare tiaki rānei?

Kāo, ka mutu, katoa ngā tāngata kua kīia he whakapānga whare, he pānga tata rānei ki tētahi tangata kei a ia te mpox ehara i te mea me noho taratahi. Katoa ngā tāngata pānga tata ka tupu haere ngā tohumate mpox ki a rātou, me noho taratahi. Ka mutu, kimihia ngā kōrero tohutohu rongoā.

Ka taea e ngā tūruhi, e ētahi atu tāngata rānei e toro ana ia Aotearoa mā te kōkota poto te whakamahi i te whakamātautau mpox kore utu?

Āe, mēnā ka tutuki i a rātou te paearu. Ka taea te mahi i ngā whakamātautau ki ngā tākuta, ki te whare hauora moepuku, hei ngā hāora i muri, ki ngā whare hauora ohorere rānei. Ngā tāngata ehara i a Aotearoa(mai ngā ākonga o te ao, ngā kaimahi kaupeka tae rā anō ki ngā manuhiri anō hoki) e wātea ana ki te whakamahi i ngā whakamātautau me ngā uiuinga mpox mō te kore utu.

Ka pēhea te whakahaere i te horoi kākahu hei te wā e noho tahi ana ki te whare o tētahi e pāngia ana e te mpox?

Me whakawehē ngā kākahu mai i tāngata kē atu. Ka mahi ana i ngā tāora, ngā kākahu, ngā hīti rānei kua whakamahia e tētahi kēhi, me tūpato, me kaua e ruirui ēnei, inā hoki, mā tēnei ka korara ngā korakora hōrapa ki te hau.

Horoia ngā taputapu ki te hopiwē, ki te paemahana teitei rawa kua tāpa ki te tapanga. Karohia ake te whakamahi i te ‘eco’ te ‘quick wash’ hurihanga rānei. Whakamaroke noa i ngā kākahu.

Ka taea rānei te mpox te hōrapa ki, mai rāne i ngā mōkai?

Hei whakatūpatotanga, katoa ngā tāngata e whakapae ana kua whakapūmautia rānei mō te kēhi mpox karohia ake te noho tata ki ngā kararehe katoa.

He mea hirahira hoki ki te whakarite kia kaua e whai wāhi atu ngā rāpihi katoa, ngā rāpihi rongoā hoki a te tangata kei a ia te mpox ki ngā kiore me ngā mōmō kararehe hamu, ka mutu, kia haumaru te porowhiu.

Ka pēhea tā mātou tiaki i ā mātou mōkai kei a rātou te mpox?

Kōrero ki tō rata kararehe.

Mō ētahi atu taipitopito

Whakapā atu ki tētahi tari hauora moepuku, ki tō kaiwhakarato hauora ā-rohe, waea rānei ki te Healthline mā te 0800 611 116 – he kaiwhakamāori reo e wātea ana.

MPOX - TE WHANAKE I TO AROA

KIA HAUMARU, KIA TAUTOKO TĒTAHI I TĒTAHI KIA ORA AI TO WHĀNAU

Ngā urupounamu e kaha pātaihia ana

Ko te Mpoxy (monkeypox) tētahi mate urutā, ka tuku i te nuinga o te wā mā te piri tata, mā te onioni rānei. Heoi, kāore e pērā rawa te mauhoro, ka mutu, he iti tonu te tūraru o te hōrapa whānui.

Ka pāngia te mpox e te katoa. I tēnei wā, kei te pāngia e te nuinga o te hunga he tini, he ingoamuna rānei ō rātou hoa onioni, ina koa, ko ngā tane ka moe tane me ō rātou hoa onioni.

Ko ngā tohu noa o te mpox ko te harehare ko ētahi atu whakarerekētanga rānei o te kiri pēnei i ngā āhiwahiwa- ngā punga, ngā pupuhi rānei, ka huri hei mariao, hei hoipū, hei mamae rānei. Ko ētahi tāngata ka pāngia anō hoki e te rewharehwa, te kirikā, te repe uruumu, te ngau rānei o ngā uaua.

He kore utu te uiuinga me te whakamātau mō te mpox ki ngā taipakeke katoa kua pāngia e ngā tohu o te mpox, kua tutuki rānei i a rātou ngā paearu whakamātau, kua pātaihia rāneitia kia whakamātauria mō te mpox.

Ko wai kei te kaha tūraru kia pāngia e te mpox huaketo?

Ahakoa ka taea e wai rānei te mbox te pā, i tēnei wā kei te kaha pā te hōrapa ā-ao ki ngā tane ka moe tane me ō rātou hoa onioni. E hāngai ana pea tēnei ki ngā tāngata katoa ahakoa te ira, te tuakiri onioni rānei.

He mōrearea rānei te mpox?

Kāore te mpox i te mōrearea ā-whānui nei.

Ka nui kē atu i te kotahi te pānga o ngā tāngata e te mpox?

Ka kore pea.

Ka hia te roa o te noho tukumate a tētahi?

- 2-4 wiki
- Ko ngā tāngata kei a rātou te mpox ka noho tukumate mai i te tīmatanga o te āhiwahiwa tuatahi (ngā punga, ngā pupuhi ka huri hei mariao, ngā hoipū me ngā mamae) tae rā anō ki te wā kua mahu katoa ngā āhiwahiwa kiri.

Mēnā ka tōrunga koe mō te mpox, ka noho muna rānei ō taipitopito matawhaiora, ō paronga rānei kua tuhura?

- Āē, he tūmataiti te hauora mpox.
- He mate mārakerake te kite te mpox, ka mutu, me whakamōhio pea tō tohunga oranga i ō ngā pānga tata.

Kei te mpox te āheinga ki te whakararu i te whāngote?

Menā koe ka pāngia e te mpox, ka mutu, e whāngote ana, e taunaki ana kia whakarērea ngā rawa katoa mō te waiū ū me te whakamutu i te whāngote kia ora rawa rānō koe.

MPOX - TE WHANAKE I TO AROĀ

KIA HAUMARU, KIA TAUTOKO TĒTAHI I TĒTAHI KIA ORA AI TO WHĀNAU

Ngā urupounamu e kaha pātaihia ana

Mēnā he whakapānga whare, he pānga tata rānei tētahi tamaiti ki te mpox, ka taea rānei rātou te haere ki te kura, ki te kōhangā, ki te whare tiaki rānei.

- Kāo, ka mutu, katoa ngā tāngata kua kīa he whakapānga whare, he pānga tata rānei ki tētahi tangata kei a ia te mpox ehara i te mea me noho taratahi.
- Katoa ngā tāngata pānga tata ka tupu haere ngā tohumate mpox ki a rātou, me noho taratahi.
- Ka mutu, kimihia ngā kōrero tohutohu rongoā

Ka pēhea te whakahaere i te horoi kākahu hei te wā e noho tahi ana ki te whare o tētahi e pāngia ana e te mpox?

- Me whakawehe ngā kākahu mai i tāngata kē atu.
- Ka mahi ana i ngā tāora, ngā kākahu, ngā hīti rānei kua whakamahia e tētahi kēhi, me tūpato, me kaua e ruirui ēnei, inā hoki, mā tēnei ka korara ngā korakora hōrapa ki te hau.
- Horoia ngā taputapu ki te hopiwē, ki te paemahana teitei rawa kua tapa ki te tapanga. Karohia ake te whakamahi i te 'eco' te 'quick wash' hurihanga rānei
- Whakamaroke noa i ngā kākahu.

Ka taea e ngā tūruhi, e ētahi atu tāngata rānei e toro ana ia Aotearoa mā te kōkota poto te whakamahi i te whakamātautau mpox kore utu?

- Āe, mēnā ka tutuki i a rātou te paearu.
- Ka taea te mahi i ngā whakamātautau ki ngā tākuta, ki te whare hauora moepuku, hei ngā hāora i muri, ki ngā whare hauora ohorere rānei
- Ngā tāngata ehara i a Aotearoa(mai ngā ākonga o te ao, ngā kaimahi kaupeka tae rā anō ki ngā manuhiri anō hoki) e wātea ana ki te whakamahi i ngā whakatautau me ngā uiuinga mpox mō te kore utu

Ka taea rānei te mpox te hōrapa ki, mai rāne i ngā mōkai?

- Hei whakatūpatotanga, katoa ngā tāngata e whakapae ana kua whakapūmautia rānei mō te kēhi mpox karohia ake te noho tata ki ngā kararehe katoa.
- He mea hirahira hoki ki te whakarite kia kaua e whai wāhi atu ngā rāpihi katoa, ngā rāpihi rongoā hoki a te tangata kei a ia te mpox ki ngā kiore me ngā mōmō kararehe hamu, ka mutu, kia haumaru te porowhiu.

Ka pēhea tā mātou tiaki i ā mātou mōkai kei a rātou te mpox?

Kōrero ki tō rata kararehe.

Mēnā he tohumate ōu, noho ki te kāinga, ka mutu, whakapā atu ki tō tari hauora moepuku, ki tō kaiwhakarato hauora ā-rohe, waea rānei ki te Healthline mā te 0800 611 116 – he kaiwhakamāori reo e wātea ana.

MPOX - TUKUA TO ARAI

KIA HAUMARU, KIA TAUTOKO, KIA ORA AI TE WHĀNAU

Ko te Mpx (monkeypox) tētahi mate urutā, ka tuku i te nuinga o te wā mā te piri tata, mā te onioni rānei. Heoi, kāore e pērā rawa te mauhoro, ka mutu, he iti tonu te tūraru o te hōrapa whānui.

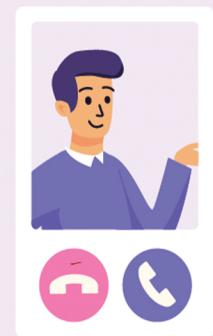
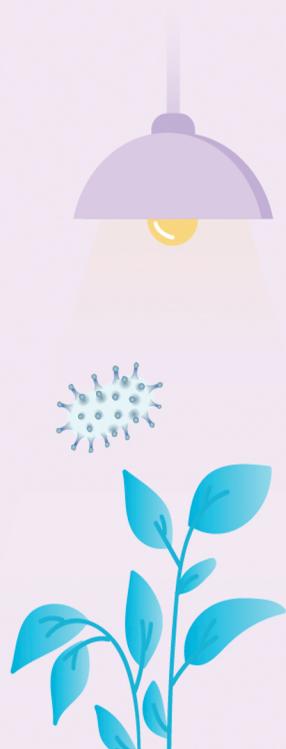
Ka pāngia te mpox e te katoa. I tēnei wā, kei te pāngia e te nuinga o te hunga he tini, he ingoamuna rānei ō rātou hoa onioni, ina koa, ko ngā tane ka moe tane me ō rātou hoa onioni.

Ko ngā tohu noa o te mpox ko te harehare ko ētahi atu whakarerekētanga rānei o te kiri pēnei i ngā āhiwahiwa- ngā punga, ngā pupuhi rānei, ka huri hei mariao, hei hoipū, hei mamae rānei. Ko ētahi tāngata ka pāngia anō hoki e te rewharehwa, te kirikā, te repe uruumu, te ngau rānei o ngā uaua.

He kore utu te uiuinga me te whakamātau mō te mpox ki ngā taipakeke katoa kua pāngia e ngā tohu o te mpox, kua tutuki rānei i a rātou ngā paearu whakamātau, kua pātaihia rāneitia kia whakamātauria mō te mpox.

Mō ētahi atu taipitopito

Whakapā atu ki tētahi tari hauora moepuku, ki tō kaiwhakarato hauora ā-rohe, waea rānei ki te Healthline mā te 0800 611 116 – he kaiwhakamāori reo e wātea ana.

www.health.govt.nz/our-work/diseases-and-conditions/mpox-monkeypox

MPOX - TUKUA TŌ ĀRAI

KIA HAUMARUTIA AI I TE KOROPUTA MAKI MPOX

Kia mataara ki ngā tohu me ngā tohumate o te mpox (monkeypox). Ko te nuinga o ngā tāngata ka tupu haere tētahi harehare, ka rerekē haere rānei te kiri ki te wāhi pokenga pēnei i ngā āhiwahiwa- ngā punga, ngā pupuhi rānei, ka huri hei mariao, hei hoipū, hei mamae rānei.

Ko ētahi atu tohu noa ko ngā tohu rewharewha pēnei i te kirikā, i te hūwiniwini, i te repe uruumu, i te ngau tae rā anō ki te ngenge.

Ko te harehare e hāngai ana ki te mpox ka whānau i haere pea, ka pupuru rānei. Ko ngā āhiwahiwa i te nuinga o te wā ka huri hei hakihaki, nā wai ka kirinuku, ka maroke, ka taka atu. Ka whakatau ai ngā tohumate mpox ia rātou anō i roto i te rua ki te whā wiki.

Mō ētahi atu taipitopito

Whakapā atu ki tētahi tari hauora moepuku, ki tō kaiwhakarato hauora ā- rohe, waea rānei ki te Healthline mā te 0800 611 116 – he kaiwhakamāori reo e wātea ana.

MPOX – TUKUA TŌ ĀRAI

TIAKINA TŌU HAUORA, PATUA TE KOROPUTA MAKI

Karohia ake te noho pā tata, te onioni kiri ki te kiri ki tētahi kei a ia te mpox (monkeypox) kei a ia rānei ngā tohumate pērā i ngā kiri harehare, ngā āhiwahiwa, ngā hakihaki rānei, ka mutu, ngā wai o te tinana o tētahi kei a ia te mpox, ā, karohia ake te pā ā-tinana ki ngā kākahu, ki ngā hīti, ki ngā tāora rānei o te tangata kei a ia te mpox.

Whakamātauria mēnā kei te ora koe, kia kore hoki ō tohumate mpox i mua tō whakapā atu, tō onioni kiri ki te kiri rānei ki ētahi atu. Whakawhitit i ngā taipitopito whakapā ki ngā tāngata kua pāngia, kua onionitia rānei e koe, nā, ki te tupu haere ngā tohumate mpox ki tētahi o kōutou mā koutou anō koutou e whakamōhio.

Mō ētahi atu taipitopito

Whakapā atu ki tētahi tari hauora moepuku, ki tō kaiwhakarato hauora ā-rohe, waea rānei ki te Healthline mā te 0800 611 116 – he kaiwhakamāori reo e wātea ana.